

Posudek bakalářské práce Dariny Jíchové
Pes v českém a ruském jazykovém obrazu světa.

Bakalářské práce *Pes v českém a ruském jazykovém obrazu světa* vychází ze dvou teorií, které se zřídka stávají východiskem při zpracování bakalářských prací; opírá se o kognitivní přístup k jazyku a rovněž o antropocentrickou teorie jazyka.

Autorka v první části práce nejprve představuje své počáteční ideové postoje; nastiňuje problematiku kognitivní lingvistiky (str. 8) i problematiku antropocentrismu (str. 11). O jejím hlubším vhledu i orientaci v problematice svědčí též kapitola věnována kognitivním přístupům podrobněji – kapitola o lublinské a americké kognitivní škole (str. 12), z jejichž pozic a závěrů autorka také vychází.

V dalších kapitolách pak již Darina Jíchová věnuje pozornost jazykovému obrazu světa a ukotvení obrazu „psa“ v něm, tedy v různorodých slovnících ruského i českého jazyka. Autorka toto slovníkové ukotvení sleduje v celé řadě běžných (slovníky výkladové, str. 20) i méně běžných slovníků, za všechny zmiňme například Vokabulář webový nebo slovník mládežnického slangu (Словарь молодежного слэнга), a nespokojuje se pouze se současným stavem, ale sleduje „psa“ a jeho definice i v pohledu diachronním, kdy podává nejednu zajímavou informaci o etymologii tohoto substantiva (slovníky etymologické, str. 17). Etymologie podstatného jména „pes“ a její osud v jazyce je pozoruhodnější v ruštině, kde vedle sebe stojí dvě i dnes běžně užívaná substantiva, собака a пёс.

Ještě celistvější představu o jazykovém obrazu „psa“ pak získáváme v kapitole věnované slovníkům frazeologickým (str. 25) a možná až nyní si uvědomujeme, jak ambivalentní je naše jazyková představa „psa“ – pes jako nejlepší přítel člověka x prašivý pes, atd. Za těžiště celé práce pak považuji autorčin pokus o samostatnou definici slova „pes“ (kapitola: Kognitivní definice slova *pes*, str 31), ve které se na základě shromážděného materiálu pokusila vytvořit vlastní definici tohoto slova s přihlédnutím ke všem závěrům vzešlých z předcházejících kapitol. Pokud srovnáme vše dříve zmíněné s výstupy Dariny Jíchové, dostaneme velmi svěží představu, jak se toto běžné apelativum „pes“ ukotvuje jak v češtině, tak ruštině, potažmo v jazykovém obraze světa jednadvacátého století (přetrvává snad jen prehistorické – „pes nejlepší přítel člověka“, se kterým snad byl tento tvor domestikován skutečně již v pravěku).

Ve své bakalářské práci Darina Jíchová shromáždila a prostudovala značnou sumu relevantní literatury, ve které se rovněž spolehlivě orientuje. Práce je velmi dobře organizována, což svědčí o promyšleném autorčině přístupu k celé problematice. Bakalářská

práce je napsána kultivovaným jazykem, s minimem překlepů. Závěry pak přinášejí některé nové poznatky, nebo alespoň tvoří čerstvé spojnice mezi informacemi již známými – proto bakalářskou práci Dariny Jichové doporučuji k obhajobě a hodnotím stupněm „výborný“.

Mgr. Jana Kitzlerová Ph.D.